

INFORMARE nr. 121.650 din 11 noiembrie 2008

Adresată: tuturor instanțelor judecătorești și parchetelor de pe lângă acestea

Doamnă / Domnule Președinte,

Doamnă / Domnule Procuror General / Prim Procuror,

Am onoarea de a vă informa că, astăzi, în **Monitorul Oficial al României**, Partea I, nr. 758 din 10 noiembrie 2008, a fost publicată **Legea nr. 222 din 24 octombrie 2008 pentru modificarea și completarea Legii nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală (în continuare Legea nr. 222/2008).**

Legea nr. 222/2008 intră în vigoare în termen de 3 zile de la data publicării în Monitorul Oficial al României, potrivit art. 78 din Constituția României.

Legea nr. 222/2008 modifică și completează Legea nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală, cu modificările și completările ulterioare, **în sensul că:**

- a) asigură **transpunerea unor noi decizii-cadru** ale Consiliului bazate pe principiul recunoașterii reciproce a hotărârilor: Decizia-cadru nr. 2003/577/JAI a Consiliului din 22 iulie 2003 privind executarea în Uniunea Europeană a ordinelor de indisponibilizare a bunurilor sau a probelor, Decizia-cadru 2005/214/JAI a Consiliului din 24 februarie 2005 privind aplicarea principiului recunoașterii reciproce sancțiunilor financiare și Decizia-cadru 2006/783/JAI din 6 octombrie 2006 privind aplicarea principiului recunoașterii reciproce la ordinele de confiscare;
- b) **îmbunătățește cadrul legislativ în materia mandatului european de arestare**, ținând seama de propunerile și constatările practicienilor ca urmare a primelor luni de aplicare a acestui instrument de cooperare judiciară în materie penală;
- c) elimină unele neconcordanțe legislative constatate **în materia extrădării.**

Față de acestea, vă adresez rugămintea de a dispune informarea tuturor judecătorilor, procurorilor și grefierilor din cadrul instanței sau parchetului pe care o / îl conduceți, după caz, cu privire la intrarea în vigoare a dispozițiilor legii sus menționate.

Totodată, pentru o mai bună și rapidă informare asupra principalelor modificări legislative, vă remit, alăturat, un **Ghid informativ de legislație** pe care, de asemenea, vă adresez rugămintea de a-l aduce la cunoștința judecătorilor, procurorilor și grefierilor.

Pentru mai multe informații, vă puteți adresa autorității centrale, cu următoarele coordonate:

Ministerul Justiției

Direcția Drept Internațional și Tratat

Serviciul Cooperare judiciară internațională în materie penală

Telefon director: 0213141514;

Telefon Serviciul Cooperare judiciară internațională în materie penală: 0213118951

Fax direcție: 0213101662

e-mail: dreptinternational@just.ro

În final, folosesc această ocazie pentru a vă mulțumi pentru colaborarea dvs. și pentru contribuția adusă la îmbunătățirea practicii în domeniul cooperării judiciare în materie penală.

Cu deosebită considerație,

Florin Răzvan RADU

Director

Direcția Drept internațional și Tratat

GHID INFORMATIV DE LEGISLAȚIE

- **Legea nr. 222 din 24 octombrie 2008 pentru modificarea și completarea Legii nr. 302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală -**

§1. Principalele modificări aduse în materia mandatului european de arestare

- Au fost desemnate ca autorități judiciare competente **să primească** mandatele europene de arestare emise de alte state membre ale Uniunii Europene parchetele de pe lângă curțile de apel.

Curțile de apel sunt în continuare autorități competente **să execute** mandatele europene de arestare.

Coordonatele parchetelor de pe lângă curțile de apel au fost deja notificate Secretariatului General al Consiliului Uniunii Europene, pentru a fi aduse la cunoștința celorlalte State Membre ale Uniunii Europene. De asemenea, aceste coordonate urmează a fi publicate și pe site-ul Rețelei Judiciare Europene.

Față de acestea, pentru o perioadă tranzitorie, în măsura în care, începând cu data intrării în vigoare a legii de modificare, curtea de apel pe care o conduceți va primi mandate europene de arestare direct de la autoritățile emitente ale celorlalte State Membre, vă adresăm rugămintea de a asigura transmiterea, pe cale administrativă a acestora parchetului de pe lângă curtea de apel.

În litera și spiritul deciziei-cadru, potrivit legii române, **simpliciter deținerea a cetățeniei române de către persoana solicitată nu constituie un motiv de refuz al predării.**

- Cu toate acestea, atunci când mandatul european de arestare a fost emis în scopul urmăririi penale, instanța poate subordona predarea condiției ca persoana solicitată să fie trimisă în România pentru a executa pedeapsa pronunțată eventual împotriva sa, iar atunci când mandatul european de arestare a fost emis în scopul executării pedepsei poate fi refuzată predarea numai dacă pedeapsa pronunțată este compatibilă cu legislația română și autoritățile române competente se angajează să dispună executarea în România a acestei pedepse.

O completare foarte benefică pentru clarificarea modalității juridice și practice prin care se realizează executarea pedepsei în România în situația neexecutării unui mandat european de arestare în ipoteza prevăzută la art. 88 alin. (2) lit. c¹ a fost adusă prin Legea nr. 222/2008, respectiv noile alineate (3) și (4) ale art. 88:

„(3) În situația în care, în cauză, este incident exclusiv cazul prevăzut la alin. (2) lit. c¹), anterior pronunțării hotărârii prevăzute la art. 94, autoritatea judiciară română de executare solicită autorității judiciare de emitere transmiterea unei copii certificate a hotărârii de condamnare, precum și orice alte informații necesare, informând autoritatea judiciară emitentă cu privire la scopul pentru care astfel de documente sunt solicitate. Recunoașterea hotărârii penale străine de condamnare se face, pe cale incidentală, de către instanța de judecată în fața căreia procedura executării mandatului european de arestare este pendinte. În cazul în care autoritatea judiciară română de executare a

recunoscut hotărârea penală străină de condamnare, mandatul de executare a pedepsei se emite la data pronunțării hotărârii prevăzute la art. 94.

(4) În cazul prevăzut la alin.(3), dacă persoana solicitată se află în stare de arest și autoritatea judiciară de emitere întârzie în transmiterea documentelor solicitate, dispozițiile art. 90 alin. (4) se aplică în mod corespunzător. În situația în care autoritatea judiciară de emitere nu transmite documentele prevăzute la alin. (3), în termen de cel mult 20 de zile de la data primei solicitări, dacă autoritatea judiciară română de executare refuză executarea mandatului european de arestare, aceasta informează autoritatea judiciară emitentă asupra posibilității de a solicita recunoașterea și executarea hotărârii penale de condamnare în baza instrumentelor aplicabile în relația dintre România și statul membru de emitere ori, în lipsa acestora, în baza reciprocității.”

- Prin **cele mai recente modificări aduse Titlului III din Legea nr. 302/2004 prin Legea nr. 222/2008** s-a urmărit soluționarea unor aspecte care au generat practică neunitară a instanțelor sau au ridicat probleme de ordin practic.

Astfel, în ceea ce privește **procedura de emitere a mandatelor europene de arestare**, pe lângă modificările aduse art. 81 alin. (1), deja prezentate mai sus, prin care se corectează o eroare de transpunere a deciziei-cadru, prin noul alineat (2) al aceluiași articol, se elimină o problemă care a determinat o practică neunitară legată de judecătorul competent să emită mandatul european de arestare.

Potrivit noii redactări a art. 81 alin. (2): „Mandatul european de arestare este emis, în faza de urmărire penală, de către **judecătorul delegat de președintele instanței căreia i-ar reveni competența să judece cauza în fond**, iar în faza de judecată și de executare de către **judecătorul delegat de președintele primei instanțe ori de cel al instanței de executare**, în următoarele situații:

- a) la sesizarea procurorului care efectuează sau supraveghează urmărirea penală a persoanei solicitate, dacă arestarea și predarea se solicită în vederea efectuării urmăririi penale;
- b) la sesizarea instanței care a dispus asupra luării măsurii arestării preventive a inculpatului ori care a hotărât cu privire la măsurile de siguranță, după caz, ori a organului la care se află spre executare mandatul, dacă arestarea și predarea se solicită în vederea judecării ori executării pedepsei închisorii sau a unei măsuri de siguranță privative deliberate.”

De asemenea, prin următoarele alineate nou introduse ale aceluiași articol 81 **se tranșează definitiv o problemă ce apăruse în practica judiciară: este necesară sau nu o încheiere pentru a dispune emiterea unui mandat european de arestare?**

Acum, **alin. (3) și (4) ale art. 81 prevăd:** „(3) Judecătorul competent verifică îndeplinirea condițiilor prevăzute la alin. (1) și procedează, după caz, astfel:

- a) emite mandatul european de arestare și supraveghează luarea măsurilor pentru transmiterea acestuia, potrivit dispozițiilor art. 82 și 83; în cazul în care persoana este

localizată pe teritoriul unui stat membru al Uniunii Europene, dispune traducerea mandatului european de arestare, în termen de 24 de ore, potrivit alin. (6);

b) constată, prin încheiere motivată, că nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute la alin. (1) pentru a emite un mandat european de arestare. Încheierea poate fi atacată cu recurs de procuror, în termen de 3 zile de la comunicare. Recursul se judecă de instanța superioară, în termen de 3 zile de la înregistrarea cauzei, iar în caz de admitere a acestuia, prima instanță este obligată să emită un mandat european de arestare.

(4) În cazul prevăzut la alin. (3) lit. a), judecătorul competent informează procurorul care efectuează sau supraveghează urmărirea penală sau instanța pe rolul căreia se află cauza penală despre emiterea mandatului european de arestare, iar în cazul prevăzut la alin. (3) lit. b) comunică încheierea procurorului care efectuează sau supraveghează urmărirea penală sau procurorului de pe lângă instanța de executare.”

Articolul este în acord cu Decizia nr. 39 din 29 octombrie 2008 a Înaltei Curți de Casație și Justiție prin care curtea a admis recursul în interesul legii și a stabilit că emiterea mandatului european de arestare nu presupune întocmirea unei încheieri, nefiind o procedură jurisdicțională.

De asemenea, prin Legea nr. 228/2008 se reglementează și **ipoteza retragerii mandatului european de arestare (art. 84³).**

- În **ceea ce privește procedura de executare a mandatului european de arestare**, pentru a elimina inconvenientul reprezentat de situațiile în care curțile de apel, ca autorități judiciare de executare, fiind sesizate direct de autoritățile judiciare emitente străine cu un mandat european de arestare constituia dosar, fixau termen de judecată, ca în cele din urmă să se constate că persoana solicitată nu se mai află pe teritoriul României, precum și, în general, pentru a facilita procedura de executare a mandatului european de arestare, au fost introduse noi articole – 88¹-88³ care reglementează o serie de proceduri prealabile, care măresc rolul procurorului în procedura de executare a mandatelor europene de arestare, ținând în același timp seama de imperativul respectării drepturilor fundamentale ale omului, noua procedură astfel introdusă fiind în spiritul altor legislații naționale de transpunere a deciziei-cadru. În același sens este și desemnarea parchetelor de pe lângă curțile de apel ca autorități primitoare ale mandatelor europene de arestare (art. 78 alin. 2¹).

Modificările aduse prin Legea nr. 222/2008 art. 89 și 90 din Legea nr. 302/2004, texte care, de altfel, anterior fuseseră supuse controlului de constituționalitate trecând acest „test”, sunt de asemenea binevenite, pentru că „așează” pe un filon logic întreaga procedură, clarificând aspectele legate de arestarea persoanei solicitate, audierea acesteia și procedura de predare, care fuseseră criticate.

Modificările recente pun, de asemenea, în acord dispozițiile privind **compunerea completului investit cu executarea unui mandat european de arestare**, cu cel

privind extrădarea, prevăzând, în fapt că această competență revine unui singur judecător.

- Legea română garantează persoanei solicitate, așa cum a statuat constant și Curtea Constituțională, toate drepturile procesuale, aceasta în condițiile în care ținem să precizăm că persoana solicitată, ca și persoana solicitată au o calitate procesuală diferită de cea a învinuitului sau inculpatului din procedura penală internă, esențial fiind ca în procedura penală din statul emitent să se respecte dreptul la un proces echitabil, pentru că acolo, în statul emitent, persoana solicitată are calitatea de suspect sau acuzat. Toate garanțiile procesuale asigurate anterior sunt menținute și chiar întărite prin Legea nr. 222/2008, un exemplu în acest sens fiind **noul articol 90**. Persoana solicitată are (cu excepția situației în care consimte la predare) dreptul de recurs atât împotriva încheierii prin care se dispune arestarea, cât și împotriva hotărârii de predare, în termenele prevăzute de art. 94¹.
- Având în vedere **imperativul respectării termenelor foarte scurte de executare a unui mandat european de arestare**, ținând seama că uneori aceste termene nu puteau fi respectate ca urmare a ridicării unor excepții de **neconstituționalitate** vădit netemeinice doar în scopul tergiversării procedurii, **s-a introdus un nou articol 93**, care prevede că **judecarea excepției se face în termen de cel mult 45 de zile de la sesizarea Curții Constituționale**.
- altă problemă care este soluționată prin Legea nr. 222/2008 este cea legată de **necesitatea sau nu a emiterii unui mandat de arestare intern atunci când se dispune arestarea în baza unui mandat european de arestare**, ca titlu pentru depunerea în arest, precum și, în caz afirmativ, momentul de la care acesta este pus în executare în cazul predării amânate.

Soluțiile date de legiuitorul român prin Legea nr. 222/2008 (art. 90 alin. 13 și, respectiv, art. 94 alin. 3), sunt, în opinia noastră, cele corecte, pentru că mandatul european de arestare care este o decizie judiciară *sui generis* care înlocuiește cererea clasică de extrădare, dar care, în ciuda denumirii simbolic alese de legiuitorul european, nu are natura juridică a unui mandat de arestare, pentru că **autoritatea judiciară din statul emitent nu ordonă, și nici nu ar putea să o facă, arestarea persoanei**, ci, așa cum reiese neîndoielnic din chiar primul paragraf al formularului mandatului european de arestare **solicită autorității judiciare de executare arestarea și predarea persoanei solicitate, pe baza principiului recunoașterii reciproce a hotărârilor**. Aceasta nu exclude ca în unele state, precum Ungaria, să se echivaleze mandatul european de arestare cu mandatul intern, dar pentru aceasta este nevoie de o prevedere procedurală corespunzătoare în dreptul intern.

Prin Legea nr. 222/2008 s-au clarificat și o serie de alte aspecte, precum **instituția care asigură preluarea/predarea** (specificându-se că în cadrul Ministerului Internelor și Reformei Administrative serviciul competent este Centrul de Cooperare Polițienească

Internațională), acuratețea art. 100 și 102, referitoare la regula specialității și predarea ulterioară, precum și situația „mandatelor multiple” (art. 99 alin. 3¹).

- O modificare importantă pentru eliminarea definitivă a unor probleme care au apărut, e drept mai ales în prima parte a anului 2007, privind executarea mandatelor europene de arestare emise anterior datei de 1 ianuarie 2007, **este cea a alin. (1) al art., 108, care acum are următorul cuprins: „Dispozițiile prezentului titlu se aplică mandatelor europene de arestare primite de autoritățile române ulterior intrării sale în vigoare, chiar dacă se referă la fapte anterioare acestei date”.**

§2. În materia ordinelor de indisponibilizare a bunurilor sau a probelor - Titlul VII, Secțiunea a 2-a din Legea nr. 302/2004

Prin legea sus menționată au fost desemnate ca **autorități judiciare emitente** parchetele, în faza de urmărire penală, și **instanțele judecătorești, în faza de judecătorești, în faza de judecată**. În cazul ordinelor de indisponibilizare emise de autoritățile române traducerea certificatului standard prevăzut în Anexa 2 la lege va fi realizată în limba solicitată de Statul Membru de executare.

Ca **autorități judiciare de executare** au fost desemnate parchetele de pe lângă tribunale, în faza de urmărire penală, și **tribunalele, în faza de judecată, în a căror circumscripție teritorială se află bunul pentru care a fost emis ordinul de indisponibilizare**. În cazul în care ordinul de indisponibilizare se referă la mai multe bunuri aflate în circumscripția teritorială a două sau mai multe autorități judiciare, competența revine, în funcție de faza procesuală, Parchetului de pe lângă Tribunalul București sau Tribunalului București.

În situația în care autoritățile judiciare române vor primi, spre executare, ordine de indisponibilizare emise de autoritățile altor State Membre ale Uniunii, potrivit declarației României la art. 9 din Decizia-cadru nr. 2003/577/JAI a Consiliului din 22 iulie 2003 privind executarea în Uniunea Europeană a ordinelor de indisponibilizare a bunurilor sau a probelor, acestea trebuie traduse în limba română. În consecință, în această materie, singura limbă acceptată de România este limba română.

Decizia-cadru nr. 2003/577/JAI a Consiliului din 22 iulie 2003 privind executarea în Uniunea Europeană a ordinelor de indisponibilizare a bunurilor sau a probelor este aplicabilă doar în relația cu acele state care au transpus-o în legislația internă.

Informații pe larg, se regăsesc pe portalul intranet al Ministerului Justiției la secțiunea *Cooperare judiciară internațională în materie penală – ORDINE DE INDISPONIBILIZARE* accesibilă la <http://10.1.0.74> sau <http://mj-s-apps8>.

§3. În materia ordinelor de confiscare - Titlul VII, Secțiunea a 4-a din Legea nr. 302/2004

În acest domeniu, au fost desemnate ca **autorități judiciare de executare tribunalele în circumscripția cărora se află bunurile care fac obiectul confiscării**. În cazul în care ordinul de confiscare privește a) mai multe bunuri mobile aflate în circumscripția unor tribunale diferite, competența aparține Tribunalului București, dacă toate bunurile sunt mobile; b) mai multe bunuri mobile și un bun imobil, competența aparține tribunalului în a cărui circumscripție se află bunul imobil; c) mai multe bunuri imobile, aflate în circumscripția unor tribunale diferite competența aparține tribunalului în circumscripția căruia se află bunul având valoarea cea mai mare.

În situația în care autoritățile judiciare române vor primi, spre executare, ordine de confiscare emise de autoritățile altor State Membre ale Uniunii, potrivit declarației României la art. 19 din Decizia-cadru, acestea trebuie traduse în limba română. În consecință, în această materie, singura limbă acceptată de România este limba română.

Autorități judiciare **emitente au fost desemnate numai instanțele judecătorești**, din definiția dată de către decizia cadru ordinului de confiscare rezultând că acesta trebuie să aparțină exclusiv unei instanțe judecătorești. Aceste **instanțe pot fi oricare dintre judecătoriile, tribunalele și curțile de apel care, în urma soluționării unei cauze penale, au hotărât, printre altele și luarea măsurii confiscării. De asemenea prin instanțe judecătorești se înțelege și Înalta Curte de Casație și Justiție**. În cazul ordinelor de confiscare emise de autoritățile române traducerea certificatului standard prevăzut în Anexa 4 la lege va fi realizată în limba solicitată de Statul Membru de executare.

Autoritatea centrală în domeniu este Ministerul Justiției, Direcția Drept internațional și Tratatate.

Decizia-cadru 2006/783/JAI din 6 octombrie 2006 privind aplicarea principiului recunoașterii reciproce la ordinele de confiscare este aplicabilă doar în relația cu acele state care au transpus-o în legislația internă.

Informații pe larg, se regăsesc pe portalul intranet al Ministerului Justiției la secțiunea *Cooperare judiciară internațională în materie penală* accesibilă la <http://10.1.0.74> sau <http://mj-s-apps8> - ORDINE DE CONFISCARE.

§4. În materia sancțiunilor pecuniare - Titlul VII, Secțiunea a 3-a din Legea nr. 302/2004

Decizia - cadru nr. 2005/214/JAI a Consiliului din 24 februarie 2005 privind aplicarea principiului recunoașterii reciproce sancțiunilor pecuniare este aplicabilă hotărârilor prin care au fost aplicate o serie de sancțiuni pecuniare, inclusiv a cheltuielilor judiciare.

Prin termenul „hotărâre” se înțelege o hotărâre definitivă prin care s-a aplicat o sancțiune pecuniară ce trebuie executată față de o persoană fizică sau juridică, dacă hotărârea a fost luată de: (a) **o instanță judecătorească** referitor la o infracțiune prevăzută de legea penală; (b) **o autoritate, alta decât o instanță**, în legătură cu o infracțiune prevăzută de legea penală, cu condiția ca persoana respectivă să fi avut posibilitatea de a solicita judecarea cauzei sale de către o instanță competentă în materie penală; (c) **o autoritate, alta decât o instanță**, în ceea ce privește faptele care se pedepsesc conform dreptului național al statului emitent ca fiind încălcări ale normelor legale, cu condiția ca persoana respectivă să fi avut posibilitatea de a solicita judecarea cauzei sale de către o instanță competentă în materie penală; (d) **o instanță competentă în materie penală**, dacă hotărârea a fost pronunțată în legătură cu o hotărâre dintre cele prevăzute la punctul (c);

Prin „sancțiune pecuniară” se înțelege obligația de a plăti: (a) o sumă de bani **drept condamnare pentru o infracțiune, pronunțată printr-o hotărâre**; (b) compensația pronunțată prin aceeași hotărâre în beneficiul victimelor, dacă victima nu se poate constitui parte civilă la proces, iar instanța acționează în exercitarea competenței sale în materie penală; (c) **o sumă de bani aferentă cheltuielilor cauzate de procedura judiciară sau administrativă care a dus la pronunțarea hotărârii**; (d) o sumă de bani către un fond public sau către o organizație de sprijin pentru victime, pronunțată prin aceeași decizie.

În această materie au fost desemnate ca **autorități emitente**, instanțele judecătorești. Acestea pot fi **oricare dintre judecătoriile, tribunalele și curțile de apel care, în urma soluționării unei cauze, au aplicat o sancțiune financiară în înțelesul deciziei cadru**.

În cazul sancțiunilor pecuniare aplicate de autoritățile române traducerea certificatului standard prevăzut în Anexa 3 la lege va fi realizată în limba solicitată de Statul Membru de executare.

Ca autorități de executare au fost desemnate, de asemenea, instanțele judecătorești. Acestea pot fi oricare dintre judecătoriile, tribunalele și curțile de apel care, în funcție de obiectul cauzei, ar avea competența materială pentru soluționarea acesteia. De asemenea prin instanțe judecătorești se înțelege și Înalta Curte de Casație și Justiție.

Autoritatea centrală în domeniu este Ministerul Justiției, Direcția Drept internațional și Tratat.

Decizia - cadru nr. 2005/214/JAI a Consiliului din 24 februarie 2005 privind aplicarea principiului recunoașterii reciproce sancțiunilor financiare este aplicabilă doar în relația cu acele state care au transpus-o în legislația internă.

Informații pe larg, se regăsesc pe portalul intranet al Ministerului Justiției la secțiunea *Cooperare judiciară internațională în materie penală* accesibilă la <http://10.1.0.74> sau <http://mj-s-apps8> - SANȚIUNI FINANCIARE.